

Obmurski rastlinski svet

Vse »tujerodno« ni tako zelo tuje

Invazivne tujerodne rastlinske vrste v Prekmurju so vse

večji problem in hkrati čedalje bolj del našega vsakdana

O poplavnih, močvirnih in obrežnih **gozdovih** se pogosto govori kot o pomembnih habitatih, domovanih redkih in ogroženih vrst živali. V popolnoma drugačni luči se o **gozdovih** vrb, jelš, bresta, jesena, doba govori, ko gre za njihovo vzdrževanje, sečnjo in obnovo. Na njihovo rast in razširjenost je ves čas vplival predvsem človek – izsekaval jih je glede na svoje potrebe, v daljni preteklosti je želel pridobiti kmetijske površine, v zadnjih desetletjih pa so največ škode povzročili regulacije in izsuševanja mokrišč, izkopavanje proda in gradnja hidroelektrarn v Avstriji. Pa vendar so zaradi izjemnega naravovarstvenega pomena te **gozdove** uvrstili v evropske habitatne tipe (Natura 2000), saj je njihova varovalna vloga neprecenljiva – kjer so še ohranjeni, lahko varujejo naselja pred poplavami, prav tako pa so življenjski prostor nekaterih redkih rastlin, dvoživk, duplarjev in drugih ptic.

Obrežni, močvirni in poplavni **gozdovi** so hkrati med vsemi našimi **gozdni** tipi najbolj izpostavljeni vdoru in spontanemu širjenju invazivnih tujerodnih vrst. In prav o teh je na posvetu Vključevanje deležnikov v izdelavo upravljaljskih načrtov za izbrani območji Natura 2000 ob Muri na Srednji Bistrici (v okviru projekta GoForMura) govoril Lado Kutnar z **Gozdarskega inštituta** Slovenije, ki je skupaj z Aleksandrom Marinskim prehodil veliko območje obmurskih **gozdov** pri Bistricah in Mursko šumo.

Invazivne tujerodne rastline resda niso nevarne in škodljive, a zaradi svojega učinkovitega razraščanja in razmnoževanja onemogočajo rast in razvoj avtohtonim rastlinam. Mnenja o tem, ali je v stoletjih razvoja normal-

no, da se na nekem območju pojavijo nove rastline, pa so različna. Mnogo je odvisno od pogostosti pojavljanja posameznih dreves in velikosti njihovih krošenj. Lado Kutnar je našteval: nedotika, zlata rozga, ambrozija, robinja, indijski

Lado Kutnar: »Čebelarji in naravovarstveniki imajo različne poglede.«

FOTOGRAFIJA BERNARDA B. PEČEK

jagodnjak, japonski dresnik. Pri tem se čebelarji ne strinjajo, da je robinja neprimerna – to je namreč akacija, ki raste na tem območju že več stoletij in je pri čebelarjih zelo zaželena paša za čebele.

Popolnoma drugače pa gledajo na invazivne tujerodne rastline strokovnjaki s področja varstva narave. Andreja Senegačnik z Zavoda za varstvo narave Maribor je opozorila na neprimerni izbor dreves za ponovno zasajevanje **gozdov** ob reki Muri – vendarle gre tukaj za območje Nature 2000, zato morajo, pravi, **gozdarji** prenehati saditi kanadski topol.

Z rednim vzdrževanjem in košnjo bi lahko omilili problem razširjanja nepri-

mernih rastlin, na primer nedotike, ki se najhitreje razrašča prav na najbolj vlažnih tleh. Kutnar je opisal primer iz Slavonije, kjer so se rastline močno razširile v devetdesetih letih – ugotovili so, da je bilo to povezano z izselitvijo srbskih prebivalcev, ki so prej redno skrbeli za košnjo. Veliko je namreč odvisno od ozaveščenosti lastnikov **gozdov**, ki redno skrbijo za košnjo in uporabljajo pravilno tehniko sajenja novih rastlin.

»Težko je kar koli narediti, da se tujerodne invazivne rastline ne bi razširjale. Pri nas so že več stoletij in težko, da bi lahko preprečili razširjanje. Strokovnjaki pravijo, da toliko, kolikor rastlin je ogroženih, jih vsako leto prihaja na novo k nam,« pravi Kutnar. To je posledica svetovne trgovine, povečane transporta, v zadnjem obdobju pa še posebej zaradi podnebnih sprememb, saj imajo zaradi njih določene vrste še večje možnosti za preživetje.

Dodatne »motnje« v **gozdovih** povzročajo velike površinske spremembe, na kar lahko vpliva tudi način gospodarjenja. Vsekakor večji posegi v **gozd** dajejo tudi večje možnosti za vnos in razširjanje tujerodnih rastlin, kajti te so zelo konkurenčne in imajo večjo sposobnost razširjanja in preživetja. Tako množična produkcija semen nedotike povzroča, da se ta hitreje razširja. »Vemo pa, da imajo različne poglede čebelarji in naravovarstveniki. Poskušamo bolj razširiti nekatere domače vrste, prav tako je bilo nekaj poskusov omejevanja tujerodnih invazivnih rastlin s košnjo in prekrivanjem s folijo,« je povedal Kutnar.

V vsakem primeru se je treba naučiti ustreznega sobivanja s temi rastlinami in jih imeti nekako pod nadzorom.

Bernarda B. Peček

Obmurski gozdovi, kakršen je na posnetku ob Muri pri Bistrici, so zelo dragoceni.